
附件 1:

青海省医疗机构
藏药制剂通用名称翻译技术指导原则
(草案征求意见稿)

为传承精华、守正创新，引导我省中藏药制剂健康发展，规范和统一藏药制剂名称翻译，体现中藏医药特色，青海省卫生健康委员会、青海省药品监督管理局组织制定了《青海省医疗机构藏药制剂通用名称翻译技术指导原则》，本通告自发布之日起执行。

一、单味制剂名称翻译原则

1.凡《中国药典》、《中华人民共和国过卫生部药品标准·藏药》(1995 版)、《青海省藏药标准》(1992 版)、《青海省藏药炮制规范》(2010 版)、《青海省藏药材标准》等法定标准收录的中藏药材、中藏药饮片名称原则上不得音译，应遵循标准记载名称加剂型的原则。如：诃子汤散、余甘子散、渣驯膏、藏茵陈胶囊等。

2.相关标准未收录，但基源一致品种可参照其他省份标准，确无标准可参照或基源均在争议的可直接音译。

3.藏药材人工制成品的名称应与天然品的名称有所区别，一般应以“人工 XX”加剂型命名。

二、复方制剂名称翻译原则

1.凡《中国药典》、《中华人民共和国过卫生部药品标准·藏药》(1995 版)、《青海省藏药标准》(一、二) 记载翻译名

称应沿用、不得再译。

2.属经典名方、古方、验方的须沿用原名称后再翻译，必须坚持统一和规范原则，避免同名异方、同方异名的产生。

3.属古籍文献收载方剂，可参照《中成药通用名称命名技术指导原则》进行命名后再意译，原则如下：

3.1. 采用处方主药名称 + 剂型命名后意译，其主药名称不得音译。如：“གི་ཚན་རིལ་བྲུ”可译为“牛黄降香丸”，“གམ་ཕྱེ་དམར་པོ་རིལ་བྲུ”可译为“茜草丸”。

3.2.采用主要功能（只能采用藏医术语表述功能，下同）+ 剂型命名后意译。该类型命名翻译中，可直接以功能命名，如：如：“རླུག་ཐང་པ།”可译为“痛风汤散”、“དབང་པོ་ཀུན་སེལ།”可译为“通窍散”。

3.3.采用药物味数 + 剂型命名后意译。如：“ཇོ་མ་བྱ་བདུན་ཐང་པ།”可译为“七珍汤散”、“བཟང་དྲུག”可译为“六良散”。

3.4. 采用药物味数 + 功效 + 剂型命名后意译。如：“ས་འཛོལ་ཉེར་ལྔ།”可译为“二十五味短穗兔耳草丸”、“བདེ་སྲིད་དྲུག་པ།”可译为“六味定心胶囊”等。

3.5.以药物颜色 + 剂型命名后意译。以颜色来命名的方剂大多因成品颜色有一定的特征性，给人留下深刻的印象，故据此命名，便于推广与应用，如：“བདུད་ཚི་རིལ་དཀར།”可译为“白甘露丸”，“རིལ་དཀར།”可译为“洁白丸”，“རིལ་དམར།”可译为“红丸药丸”等。

3.6.采用君药或主要药材名称 + 功能 + 剂型命名后意译。

如：“ཚན་དན་མར་བྲུ”可译为“檀香止痒膏”。

3.7.采用药味数与主要药材名称，或者药味数与功能或用法加剂型命名后意译。如：“ཤིང་མངར་བྲུག་པ།”可译为“六味甘草散”。

3.8. 采用处方来源（不包括朝代）与功能或药名 + 剂型命名后意译。如：“བྲང་སྤོང་ཨ་གར་བརྒྱད་པ།”可译为“章松八味沉香散”。

3.9.采用功能与药物作用的病位（藏医术语）加剂型命名后意译。如：“ཚད་ཀར་བྲུག་མཐུན།”可译为“白脉外用散”等。

4.成方藏药制剂音译原则：

4.1. 以方中君药命名的方剂译式：君药名 + 剂型名，如“ཤིང་གུན་རིལ་བྲུ།”可译为或“香根日布”，其中“香根”为君药“阿魏”译音，“日布”为剂型“丸”译音。

君药名 + 味数 + 剂型名方剂译式，如“བོང་དཀར་བརྒྱ་གསུམ་རིལ་བྲུ།”可译为“榜嘎居松丸”，其中“བོང་དཀར་”为君药“榜嘎”译音，“居松”为诸药味数“བརྒྱ་གསུམ་”译音。

君药名 + 功效 + 剂型名方剂译式，如“སེ་འབྲུ་དྲངས་གནས།”可译为“涩芝当奈散”，其中“涩芝”为君药“སེ་འབྲུ་”的译音，“当奈”为“དྲངས་གནས་”的功效译音，剂型为散剂。

2. 以主治病证命名的方剂译式，病证名 + 剂型名，如“གཟུང་བྲུ་མཐུན།”可译为“萨奈吉曼丸”。

加味+剂型名的制剂名称，如“གསེར་མདོག་བཅུ་གཅིག་ཁ་ཚར་ཅན།”可译为“赛朵居久卡查尔散”

A药+B药+剂型名方剂译式，如“ཞི་གསེར།”可译为“希赛散”；“བརྒྱད་ལྔ།”可译为“杰阿散”。

9. 以方中所含诸药数加功效命名的方剂译式为：所含诸药数+君药名+功效+剂型，如“གཅིན་སྒྲི་ཨ་རུ་བཙོ་བརྒྱད།”可译为“金尼阿日交杰散”。

附件一：常用剂型藏文翻译术语

序号	剂型名称	藏文名称	序号	剂型名称	藏文名称
1	汤剂	ཐང་།	2	散剂	ཕྱེ་ལ།
3	水丸剂	རིལ་བྲ།	4	酥油丸剂	སྒྲན་མར།
5	合剂	སྤྱད་ལ།	6	胶囊	སྤྱིན་ཕུལ།
7	颗粒	སྒྲན་ཚོགས་རིལ་བྲ།	8	酒剂	སྒྲན་ཚང་།
9	茶剂	སྒྲན་ཇ།	10	煎膏剂	ལུ།
11	糊剂	ལྗེ་གུ།	12	片剂	སྒྲན་ལེབ།
13	糖浆剂	མངར་ལུའི་ལྗེ་གུ།	14	口服液	གཤེར་སྒྲན།
15	贴膏剂	འབྲུར་སྒྲན།	16	气雾剂	སྤྱད་སྒྲན།
17	软膏剂	བྱུག་སྒྲན།	18	栓剂	རེངས་བྲ།
19	滴耳液	གཏིག་སྒྲན།	20	酊剂	སྒྲན་ལུལ།
21	洗剂	བུམ་སྒྲན།			

附件二：常用君药藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
ཅུ་གང་།	居岗	ལུག་ལུར།	娄麦
ཇིའུ་ཤུལ།	吉兴	ལུག་སྒྲེལ།	叟麦
སྒོ་མ་དཀར།	贝嘎	ཤིང་ཀུན།	香根
གོ་ཡུ།	果耶	སེ་འབྲུ།	涩芝
ལྷར་བུ།	达布	ཅུ་རྟ།	日达
ཙོང་ལྷི།	君西	ཇུན་འབྲུམ།	更珍
གུར་གུམ།	格耿	ལྷབ་སང་།	达桑
ཉིག་ཏ།	蒂达	གོ་ལ།	果拉
ཐེ་ག།	哲嘎	དངུལ་མུ།	欧曲
ཨ་ཅུ།	阿日	ཨ་གར།	阿嘎
དབང་རིལ།	旺日	ཇུ་ཅུ།	吉日
ཚན་དན།	赞丹	བྲག་ལུན།	渣驯
ད་ལིལ།	达丽	རྫོ་ཐལ།	多泰
ཇུ་ཅུ།	嘉如	ཡུངས་དཀར།	永嘎
ལི་ཤི།	丽希	མ་རུ།	玛奴
ཐང་ཇུན།	邦锦	ལུ་ཉིག།	牡斗
སང་ལྷེང་།	桑当	བོང་ཁྲག།	旺查
ཐང་མེ།	郎梅	མགོན་མཚལ།	阵采
དབང་ལག།	旺拉	ཡུང་བ།	雍瓦

བོང་དཀར།	榜嘎	འོལ་སེ།	敖色
གཡུ་རྩིང་།	宇宁	ལྷུ་བདུད།	露朵
ལྷུང་རྒྱལ།	娘哲	བྱུ་དམར།	西玛
ལྷང་མེ།	榜孜	གར་ནག།	嘎那
གི་ལྷང་།	格旺	བྲེ་ག།	哲嘎
བྱི་ཏང་།	西当	ཨ་ལ།	阿瓦
ལྷང་རྒྱལ།	邦锦	བོང་ཁག།	旺查
འབྲོང་ཁག།	仲查	བྱུང་བ།	斑螯
རྩ་ཏི།	肉豆蔻	བཟང་ཐལ།	桑台
སྣག་ཤ།	莪大夏	རྒྱལ་མོ།	坚木察
འབྲི་ཏ་ས་འཛོན།	志达萨增	ཅ་མཁྲིས།	杂赤
སྣ་རྒྱ།	嘎嘉	འབྲུག་རྩལ།	周热
མདའ་རྒྱལ།	达吉	བ་རྒྱ།	巴朱
འཕང་འབྲས།	旁哲	ཀྱི་ལྷེ།	吉杰
སེར་མོ།	塞毛	རྒྱུག་མེ།	扭孜
རི་མིག།	日牧	གཡེར་མ།	叶尔玛
ར་ཁག།	拉叉	སྒྲིང་ཞོ།	娘肖
ཕྱུ་དག།	秀达	ཅ་ཐག།	匝塔
མཛོ་མོ།	佐姆香	འཇམ་འབྲས།	坚哲
ལྷུག་ཚོས།	欧切	ག་བྱུར།	噶吾
ཀོ་བྱི།	果西	གུ་གུལ།	格葛
ལྷུ་མ་ཅ།	君木扎	ལྷུག་ས་ལྷེ།	吉协

འཛིན་པ།	增巴	ཕུར་ནག།	普那
ཤིང་མངས།	香莪	འུ་སྤ།	吾苏
སེང་ཟླེང་།	桑当	སྒོ་ལ།	索罗
སྒྲི་ཏིག།	勒哲	ཉོང་ལེན།	洪连
ལུ་བྲུལ།	欧贝	ད་ཏིག།	达周
ད་བྱིད།	达西	ཐང་སྒོམ།	唐冲
ཨ་ཤོང་།	阿仲	ལྷ་ལ།	逆洛
སོ་པག།	索普	གཟེ་མ།	赛玛
ཤ་སྒྲོམ།	夏觉	ཐལ་སྒྲོམ།	泰觉
ཞི་ཇ།	恩札		

附件三：常用药味数藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
ཆིག་ཐང་།	求汤	ཉིས་སྒྲོམ།	尼觉
ཉིས་ཐང་།	尼汤	སུམ་སྒྲོམ།	松觉
གསུམ་ཐང་།	松汤	བཞི་སྒྲོམ།	玉觉
བཞི་ཐང་།	御汤	ཨ་སྒྲོམ།	阿觉
ཨ་ཐང་།	阿汤	བྱུག་སྒྲོམ།	舟觉
བྱུག་ཐང་།	舟汤	བདུན་སྒྲོམ།	顿觉
བདུན་ཐང་།	顿汤	འཇུང་སྒྲོམ།	杰觉

བརྒྱད་ཐང་།	杰汤	དགུ་ལྗོངས་	苟觉
དགུ་ཐང་།	苟汤	བརྒྱད་ལྗོངས་	居觉
བརྒྱད་ཐང་།	居汤	གཅིག་པ།	久巴
གཅིག་པ།	尼巴	གསུམ་པ།	松巴
བཞི་པ།	玉巴	ལྔ་པ།	阿瓦
རྩུག་པ།	舟巴	བདུན་པ།	顿巴
བརྒྱད་པ།	杰巴	དགུ་པ།	苟瓦
བརྒྱད་པ།	居瓦	བརྒྱད་གཅིག་	居久
བརྒྱད་གཅིག་	居尼	བརྒྱད་གསུམ་	居松
བརྒྱད་བཞི་	居玉	བཅོ་ལྔ།	交瓦
བརྒྱད་རྩུག་	居舟	བརྒྱད་བདུན།	居顿
བཅོ་བརྒྱད།	交杰	བརྒྱད་དགུ།	居苟
ཉི་ཤུ།	尼西	ཉེར་གཅིག་	尼久
ཉེར་གཅིག་	尼宁	ཉེར་གསུམ་	尼松
ཉེར་བཞི་	尼玉	ཉེར་ལྔ།	尼阿
ཉེར་རྩུག་	尼舟	ཉེར་བདུན།	尼顿
ཉེར་བརྒྱད།	尼杰	ཉེར་དགུ།	尼苟
སུམ་བརྒྱ།	松居	སོ་གཅིག་	索久
སོ་གཅིག་	索尼	སོ་གསུམ་	索松
སོ་བཞི་	索玉	སོ་ལྔ།	索阿
བདུན་ལྔ།	顿居	མཚོག་བདུན།	确顿

附件四：常用借喻物藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
ཁྱུང་ཚེན།	琼钦	བྱ་ཁྱུང་།	夏琼
ཐཱ་ཤེལ།	达协	ཁྱུང་གོད།	琼高
མེ་ལྗོངས།	美觉	ཁྱུང་ཚེན།	琼钦
འོད་ཟེར།	敖赛	གོད་མ་ལ།	高玛卡
ཁྱུང་ཚྲོན།	琼昂	ཁྱུང་དམར།	琼麦
རྟ་བློ།	达斯	རྟ་བློ།	然那

附件四：常用颜色藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
དཀར་པོ།	噶保	མེན་ལྗག།	曼那
མེན་དམར།	曼麦	མེན་ལྗོངས།	赛觉
ཚྲོན་པོ།	恩保	ལྗག་པོ།	木布
གསེར་མདོག།	赛朵	མེན་ལྗག།	仁那

ཐང་དམར།	汤麦	གསེར་ཐང་།	赛汤
---------	----	-----------	----

附件五：处方来源藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
ག་ལོ།	嘎罗	གཡུ་ཐོག།	宇妥
བྱང་རྫོང་།	章松	དེུ་དམར།	帝玛尔
མཁའ་འགྲོ།	堪卓	ཟིན་ཏིག།	森蒂
སྣ་ར།	萨热	ཞུབ་ཐོག།	智托
དུགས་པོ།	达波	འབྲོང་ཚེ།	仲泽
བྱང་ལྷགས།	香勒	བྱུར་ལྷགས།	斯勒

附件七：药物作用的病位藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
ཁ་ཚར།	卡查尔	ཧོར་མེ།	霍尔美
འཇམ་ཚེ།	坚姆孜	འེ་ཅ་ཏ།	那日哈
བཤལ།	泻	དུགས།	德

བདུག	斗	བྱུག	秀
ལྷམས།	洮	ལྷ་མས།	那曼
འབམ།	斑	གཞང་འབམ།	香阵
རེག་དུག	热德	རེ་ཅི།	苏孜

附件八：其他词汇藏文翻译术语

藏文名称	音译名称	藏文名称	音译名称
བསམ་འཕེལ།	桑培	ནོར་བུ།	诺布
ཞི་བྱེད།	希协	སྲོག་འཛོལ།	索曾
བདེ་བྱེད།	德协	མན་ངག།	曼阿
གཡུ་རྩིལ།	玉志	གཙོ་བོ།	佐沃
སྟོ་མས་ལྗན།	茑木旦	གསང་བ།	桑瓦
ཆབ་འདྲེན།	倩展	ཆེན་མོ།	钦莫
སློན་པོ།	伦宝	བདུང་ཅི།	德孜
བསེལ་སྐྱོང།	斯觉	མན་ངག།	曼阿
ཐང་ཆེན།	汤倩	སེམས་བདེ།	桑德
ལྷན་མར།	曼麦	རྩུ་འཛིན།	居日尼
དྲངས་གནས།	当奈	མཁྱིམ་སྐྱོང་།	赤浚
རིན་ཆེན།	仁青	བཙོ་ལྷ།	佐达
ཁྲག་གཙོང།	查交	གཡུ་རྩིལ།	玉志

བདེ་རྒྱུད།	德吉	གཡུལ་རྒྱལ།	玉杰
བྱ་འཛིན།	布增	འབྲུགས་སྒོ།	筹罗
གཅིན་སྒྲི།	金尼	སྒོ་ཚད།	洛采
དཔའ་པོ།	华吾	ཀུན་སེལ།	更赛
མཉམ་བསྐྱེ།	年木司	གཉེན་པོ།	念保
སྒྲིན་གོང།	金稿	རིམས་སྤང་།	仁松
བྱུག་བྱུང་།	秀琼	དུག་འཛོམས།	德君

附件九：常用成品药藏文翻译术语

བདེ་བྱེད་ཚུ་བསྐྱེ།	待协其居	བདུད་ཅི་འཆི་སོས།	德孜曲瑟
བྱུང་ལ།	琼阿	མན་ངག་བསེལ་སྒྲི།	曼阿斯觉
ལོ་གྲོན་མ།	洛君玛	སྐྱུག་པོ་གཡུ་རྒྱལ།	木布玉杰
ཟླ་འོད་ལོར་བྱུང་།	达奥诺琼	ཕག་མོ་གྲུ་བ།	帕莫珠巴
རིལ་དཀར།	日嘎尔	ཉི་ཟླ་གྲོན་ཚོག།	日月逆行
བྱེ་རིང་ལྷག་ཟང།	西让留来	ཀྲི་ཀ་ཉན།	志嘎汗
སི་ཁ་ཚ་ག།	斯卡杂扎	སྐྱན་འཛོམས་སྐྱ་བསེལ།	展俊达斯
བི་མ་ལ།	布玛拉	འབྲུལ་ཐང་།	赤汤
གསོ་བྱེད་ཉི་དཀྲིལ།	索协尼吉	སེ་འབྲུ་དར་གདུགས།	石榴绫伞
གཅིག་ཤེས་ཀུན་གྲོལ།	久协更卓	དོ་རྗེ་རབ་འཛོམས།	多杰然君
གྲུབ་ཚོབ་རིལ་དཀར།	智托日嘎	འབའ་སམ་སྐྱན་མར།	巴桑曼玛
མོ་ནད་སྐྱི་སྐྱེ།	妇科总汤	དབྱུངས་ཅན་སྒོ་འཕེལ།	央金罗培
བྱུང་ལ།	琼阿	མིད་འཚུས་སྐྱི་སྐྱེ།	幕其吉曼
གཟའ་ནད་སྐྱི་སྐྱེ།	萨奈吉曼	འབའ་སམ་སྐྱ་ལུང་།	巴桑拉隆

འོ་འུ་དབང་རྒྱལ།	闹布旺杰	ཟླ་ཤེལ་བདུད་ཚི་མ།	达协德孜玛
ཚངས་དབྱངས་ལེལ་བྱ།	仓扬日布	ཁམས་གོར་མ།	堪果玛
དངས་མ་ཚུ་འདྲེན།	当玛曲珍	ཚུ་བསྐྱེག་ཚྱུར་བ།	擦萨交瓦
ཆ་མཉམ་ལེལ་བྱ།	恰年日布	ཡ་མ་དུངས་འབྲིན།	亚玛仲金
གུམ་བུ་རྩུག་གཙོག།	阵布瑟交		

征文意见稿